

1855. Martin Lem, buerchmeester van Brugghe

Dit betreft Maarten Lem, zoon van Maarten en Joanna N....

Hij behoorde tot een familie van Brugse kooplieden. Halverwege de 15de eeuw vestigde hij zich ook in Lissabon, Portugal, waar hij in 1456 van de koning het monopolie voor tien jaar verkreeg om kurk te verkopen. In 1466 was hij vennoot van de Genuees Marco Lomelline, die hetzelfde monopolie had verkregen. Hij handelde ook in fruit en vooral in suiker uit Madeira.

Te Brugge had hij ook een stedelijke loopbaan. Hij was burgemeester van raden van Brugge in 1467 en van schepenen in 1472, 1477 en 1480, hoofdman van het St.-Janszestendeel in 1478 en later ook schout van Brugge.

Hij was ook algemeen bewaarder van de Duinen. Hij was raadsheer, kamerheer en hofmeester van aartshertog Maximiliaan van Oostenrijk.

Toen de stad Ieper in mei 1478 bedreigd werd door Franse troepen, werden vanuit Brugge en het Brugse Vrije versterkingen gestuurd. Maarten Lem, op dat ogenblik burgemeester van de stad Brugge zond toen op eigen kosten voor één maand 50 Spanjaarden. In 1478 was hij ook voogd van het Potteriehospitaal.

Aan het eind van zijn termijn als burgemeester in het schepenjaar 1477-78 dat gekenmerkt was door enkele zeer luisterrijke feesten, gehouden in het Prinsenhof, in het natiehuis der Oosterlingen en bij hem thuis ergerden sommige Bruggelingen zich aan hem. Hij werd bedacht met de spotnamen *tcleen graefkin van Vlaenderen* of *den graeve Maertin zonder landt*. Eind november 1481 (toen hij er nog eens een jaar burgemeesterschap op zitten had) groeide door de hoge graanprijs en de armoede de ontevredenheid in Brugge. Maarten Lem en een aantal van zijn collega-oudbestuurders durfden toen niet meer in het openbaar verschijnen ...

Op 17 februari 1482 (ns) vergastte hij bij hem thuis aartshertog Maximiliaan van Oostenrijk, diens echtgenote Maria van Bourgondië en haar stiefmoeder Margareta van York en vele edelen op een feestelijk banket. Zijn huis, genaamd *Rijckenburch* bevond zich aan de Koningsbrug (de brug over de rei van de Spinola- naar de Spiegelrei straat).

Op 17 april 1482 werd hij schout van Brugge (niettegenstaande hij poorter van de stad was). (Twee dagen later werd ook de schepenbank van het Brugse Vrije vernieuwd en werd Philips Wielant (de samensteller van deze lijst 1481) burgemeester van schepenen.) Op 13 februari 1483 (ns) werd hij andermaal schout van Brugge (in vervanging van Pieter Lanchals) en dit tot 7 september (twee rekeningen van zijn schoutschap bleven bewaard: van 22 april 1482 tot 7 september 1483). Omdat hij zich door de troebelen te Brugge weer niet veilig voelde trok hij naar Leuven in Brabant, waar hij ook overleed. Pas wanneer de onrust gaan liggen was, werd zijn stoffelijk overschot overgebracht naar Brugge en werd hij begraven in zijn kapel (gesticht in 1477) in de Brugse St.-Donaaskerk. Zijn graftombe bevatte enkel wapenschilden maar geen grafschrift. Er was een glasraam dat 11 personen voorstelde: Maarten Lem, zijn echtgenote en hun negen kinderen.

Hij huwde met Adriana van Nieuwenhove, geboren op 1 maart 1448, dochter van Niklaas (1418-1481), raadslid, schepen, schatbewaarder, hoofdman en burgemeester van Brugge en (x 1440) Adriana Metteneye. Hij overleed te Leuven op 27 maart 1485 (ns). Als weduwe ontving zij op 24 januari 1488 Maximiliaan van Oostenrijk bij haar thuis te Brugge in *Rijckenburch* voor een avondmaal.

Opmerking: DESPARS in zijn kroniek schrijft dat *ten derden daghe daer naer* [na 24 maart 1485 (ns)] (*wesende den Palmzondach*) *zo overleet Maarten Lem (wijlent schouteetene der stede van Brugghe) te Leuwene, in Brabant, aldaer hy hem, om die troublen wille, wat tijts ghehouden hadde ...* (27 maart 1485 (ns) is inderdaad Palmzondag). J.-J. GAILLIARD, 1857-1864 stelt evenwel dat hij overleed te *Brussel* op 27 maart 1484 (os, dus 1485 ns). De kroniek (ed. C. CARTON), [anoniem], *Het boeck van al ...* vermeldt dat zijn stoffelijk overschot op 11 maart 1486 (bijna een jaar na zijn overlijden) uit Leuven naar Brugge werd overgebracht, eerst naar het Predikherenklooster en op 14 maart met een plechtige uitvaart naar de St.-Donaaskerk en daar de volgende dag begraven werd.

Iconografie:

- geschilderd portret Maarten Lem (zie afbeelding): paneel olieverf, 48 x 39 cm, verzameling E. Rappaert de Grass, waarvan geschilderde kopie uit de 17de eeuw in Potteriemuseum, Brugge (afgebeeld in A. VANDEWALLE (ed.) *Hanzekooplui ...*, 2002, p. 49).

- geschilderd portret van Adriana van Nieuwenhove (zie afbeelding) (Copyright, Bureau voor Iconografie (V.A.K.B.), nr. 3199).

Bronnen: J. DE JONGHE (ED.), N. DESPARS, *Cronijcke ...*, 1837-40, IV, pp. 126, 170, 177, 178-179, 202, 207, 211, 212, 219, 220, 233, 235, 245. - (ed. C. CARTON), [anoniem], *Het boeck van al ...*, 1859, pp. 103, 175. - J.-J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, 1857-1864, I, pp. 319 (genealogie Lem), IV, p. 89 (genealogie van Nieuwenhove). - J.-J. GAILLIARD, *Inscriptions funéraires .... Eglise de St.-Donat, Eglise de St.-Walburge*, 1861, pp. 173-174. - *Biographie Nationale*, XI, kol. 758-759. - SAB, Databank wetvernieuwingen. - A. VANDEWALLE (ed.) *Hanzekooplui ...*, 2002, p. 46. - J. HAEMERS, 'Factionalism and state power ...', 2009, passim.